

Els nostres mals

16/XI/1977

Les paraules compostes en les quals intervé l'adjectiu o adverbí mal com a primer element, a tall de prefix, són objecte, en el llenguatge actual, d'un cert desfavor progressiu. Algunes formes, com malentès, malpensat, malparit o malpariat són encara, efectivament, ben vives i populars, però algunes altres, com malagrait, malastre (i malastruc i malastrugança, malavingut o malcreient, són cada cop més preterides i abandonades, sens dubte obeint a una certa influència del castellà, ja que si bé aquesta llengua també compta amb un nodrit grup de mots composts de formació anàloga —amb l'element mal com a prefix— potser no hi són tan nombrosos com en català, ja que en alguns casos, la forma corresponent hi ha estat resolta amb un altre prefix negatiu (especialment des-.

Els mots formats amb el prefix mal —adverbí o adjectiu— inclouen sempre, com és lògic, una idea negativa. De fet, la noció que els elements prefixats mal i des aporten als mots que contribueixen a formar és força semblant, encara que no coincideix en tots els casos. En alguns coexisteixen totes dues formes amb un mateix sentit: malairos i desairos, malencert i desencert, malagradós i desagradós, malagrait i desagrait, malcontent i descontent, malobedient i desobedient, malendrec i desendrec. Notem, també: malfiar-se i desconfiar, mal confiança i desconfiança. En alguns pocs casos, el sinònim del compost amb el prefix mal s'ha format amb un tercer prefix negatiu, in: malsà i insà, malsegur i insegur. Però tampoc no manquen, com hem dit, els composts formats sobre un mateix primitiu amb el prefix mal que tenen un sentit més o menys diferent dels formats amb el prefix des: malaconsellar i desaconsellar, malavesar i desavesar, malgastar i desgastar, malmenjat i desmenjat, malcasar i descasar, malbaratar i desbaratar, malentendre i desentendre. És especialment en les traduccions (del castellà, del francès) en què cal vigilar que la fidelitat al model de la forma original no representi traïr-ne el sentit.

Afegim-hi que existeixen alguns composts en què el component mal és un substantiu, prefixat, com en malfaent o maldient, o bé formant part d'un conjunt que hom convé de representar amb la grafia aglutinada: maldecap.